

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

Муленко Андрія Івановича

**на тему «Трансформація ІТ – сфери України на засадах мережевої
економіки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за
спеціальністю 051 «Економіка»**

1. Актуальність теми дослідження. Інформаційно-телекомунікаційна сфера на сучасному етапі є стратегічною галуззю глобальної економіки. Відповідно світові глобалізаційні процеси зміщують фокус уваги науковців з традиційних галузей виробництва на галузь інформаційно-комунікаційних послуг. На сьогодні, значення інформації в світі в повній мірі недооцінено, особливо це стосується рівня національних економік. ІТ- сфера широко розповсюджується по всім гілкам найважливіших галузей в Україні. Її вплив дає змогу прискорити автоматизації на підприємствах, оптимально розподіляти зайнятість кваліфікованих кадрів, ефективно регламентує тайм-менеджмент тощо.

На сьогоднішній день, не існує єдиного підходу до вивчення напрямів моделей інформаційно-телекомунікаційної сфери. З їх формуванням пов'язано чимало факторів, які здатні суттєво впливати на кінцевий вигляд моделі. Тому вплив на регулювання моделей з використанням інформаційних технологій повинен бути систематизованим та чітким, особливо, коли в цей процес втручається держава.

Тому питання трансформації ІТ – сфери України на засадах мережевої економіки як драйвера економічного розвитку національної економіки набувають особливої актуальності.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах тематики наукових досліджень Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського Міністерства освіти і науки України за темою «Трансформація національної економіки в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії» (номер державної реєстрації 0118U003975), у межах якої автором розроблено концептуальні основи трансформації ІТ сфери України на засадах мережевої економіки та за темою «Управління національними соціально-економічними системами: міжрегіональні асиметрії» (номер державної реєстрації 0121U109221), в межах якої сформовано рейтинг регіонів України за основними показниками інформатизації економіки.

3. Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є формування теоретико-методичних та прикладних засад трансформації ІТ сфери України на засадах мережевої економіки.

Для досягнення поставлені й виконані такі основні завдання:

– розкрити сутнісну характеристику мережевої економіки та її компонентний склад;

- обґрунтувати структурний склад ІТ сфери та фактори впливу на розвиток національної економіки;
- запропонувати методичні підходи до оцінки ефективності функціонування ІТ сфери на засадах мережевої економіки;
- проаналізувати основні етапи становлення та сучасний стан національної ІТ сфери;
- проаналізувати ефективність функціонування ІТ сфери у взаємозв'язку з існуючими технологічними укладами;
- дослідити основні закономірності функціонування світової ІТ сфери;
- обґрунтувати стратегічні орієнтири трансформації ІТ галузі України на засадах мережевої економіки;
- сформулювати організаційно-економічний механізм функціонування ІТ галузі України на принципах мережевої економіки;
- систематизувати підходи до державного регулювання ІТ сфери України в умовах інтеграції до мережевої економіки.

Об'єктом дослідження є процеси трансформації ІТ сфери України на засадах мережевої економіки.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та науково-практичні рекомендації трансформації ІТ сфери України на засадах мережевої економіки.

4. Наукова новизна результатів дисертації

Наукові результати дослідження полягають у тому, що дисертація є одним комплексним, науковим дослідженням трансформації ІТ сфери України на засадах мережевої економіки. В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків. Основні з них такі:

удосконалено:

- факторіальний аналіз формування ІТ-сфери, що базується на поділі факторів внутрішнього та зовнішнього впливу, яке сформовано на основі твердження, що галузь стає перманентною складовою соціально-економічних перетворень у національній економіці, внаслідок чого виділено дві базові категорії факторів, що формують середовище ІТ-сфери - фактори внутрішнього впливу, в тому числі індивідуальні фактори; організаційні фактори; фактори реалізації конкретної інновації та фактори зовнішнього впливу.

- формування груп моделей розвитку технологічних укладів, де за основу взято німецьку моделі розвитку ІТ-сфери, через створення нових платформ для бізнесу та громадян, за умови гнучкого контролюванні та створенні сприятливих податкових та пільгових умов для малого та середнього бізнесу;

- стратегічні орієнтири трансформації ІТ галузі України на засадах мережевої економіки на основі впровадження нових типів взаємозв'язків між усіма ланками мережевої економіки, що розділено на три етапи: формування

механізмів, які будуть підтримувати мережеву економіку на мікро та макрорівнях; зростання показників фінансової та комп'ютерної грамотності у населення; впровадження механізму розвитку.

- розроблено модель реалізованих інтернет-послуг, через дослідження впливу зайнятого населення, валового внутрішнього продукту на душу населення в (дол. США) та ВВП в грн. при якому проаналізовано значення мультиколінеарності за трьома видами;

набули подальшого розвитку:

- трактування категорії «мережева економіка» як сукупності елементів та факторів, що формують комплексну систему впливу на економічні процеси національної економіки, використовуючи інформаційні технології та трансформуючи економічну систему через триєдиний поєднання компонентів комп'ютер – зв'язок – знання;

- поняття ІТ сфери як галузі, організаційні форми якої сформовані з використанням обчислювальної техніки та систем зв'язку, задля реалізації функцій щодо створення, збору, передачі, зберігання, обробки інформації для всіх сфер суспільного життя;

- оцінка ІТ-сфери на рівні підприємства, рівня їх технологічної зрілості з точки зору критеріїв завершеності впровадження елементів цифрової системи управління виробництвом, при якому українські підприємства ІТ-сфери віднесено до середнього ступеня впровадження цифрової системи управління виробництвом;

- стратегія взаємодії держави та підприємств ІТ-сфери, де з боку держави необхідно створити умови для сталого розвитку в галузі, щодо реформування нормативно-правових норм, покращити інвестиційну політику, модернізувати трудове законодавство, посилити право на інтелектуальну власність, забезпечити повернення робочої сили з-за кордону, на регіональному рівні – активізувати залучення молоді до ІТ-компаній, місцевих асоціацій.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій, спрямованих на обґрунтування процесів трансформації ІТ – сфери України на засадах мережевої економіки.

Окремі результати дослідження використані у науково-дослідній діяльності Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського (довідка № 01-12/01/22/472 від 14.04.2021р.).

Основні положення, висновки й рекомендації, що містяться в роботі, схвалено й використано в практичній діяльності профільних організацій. Концептуальні підходи щодо обґрунтування стратегічних орієнтирів трансформації ІТ галузі України на засадах мережевої економіки – впроваджені Громадською спілкою «Федерація асоціацій малого та середнього бізнесу» (довідка № 15/21 від 15.03.2021р.), Всеукраїнською професійною спілкою працівників малого та середнього бізнесу «Єднання» (довідка № 14 від 25.02.2021р.).

6. Використання результатів роботи. Основні матеріали дисертації викладено:

- «Актуальні проблеми менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в контексті євроінтеграційних процесів» (26 жовтня 2016 р., м. Миколаїв);

- «Трансформація національної економіки в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії» (24 травня 2018 р., м. Миколаїв);

- «Digital and innovative economy: processes, strategies, technologies» (25th January 2019, Kielce);

- «Тенденції розвитку економіки у 2019 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти» (7 грудня 2019 р., м. Одеса);

- «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика» (3-4 березня 2020 р., м. Харків – м. Торунь).

7. Особиста участь автора полягає в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі, в аналізі та пошуку літературних джерел інформації, розробці наукової гіпотези та методики наукових досліджень, оформленні та узагальненні роботи, участі у виконанні аналітичної частини, аналізі та обґрунтуванні отриманих результатів, формулюванні висновків і рекомендацій, підготовці отриманих матеріалів до публікацій та оприлюднення даних, щодо наукового дослідження відповідно до плану та теми дисертаційної роботи.

Апробація наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі здійснювались здобувачем особисто при методичній і науковій підтримці доктора економічних наук, професора Стройко Т.В.

Особистий внесок здобувача підтверджений представленими документами і науковими публікаціями.

8. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

Результати теоретичних і експериментальних досліджень автора, основні наукові положення і висновки дисертації в достатній мірі 11 наукових публікаціях, у тому числі 4 статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукових баз; 1 стаття у наукових виданнях інших держав, що включені до бази даних Scopus і Web of Science; 4 тез наукових доповідей.

Список публікацій здобувача за темою дисертації, які відповідають вимогам п.11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06 березня 2019 року:

Статті у наукових фахових виданнях України, у виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз:

1. Муленко А.І. Розвиток моделей регулювання інформаційно-телекомунікаційної сфери України. *Збірник наукових праць Харківського національного аграрного університету. Серія: Економічні науки.* 2018. №3 .С. 378-385. *Входить до наукометричних баз реферування та індексування:*

Index Copernicus International (ICI), Google Академія; Cite Factor Academic Scientific Journals; Academic Resource Index ResearchBib (0,48 друк. арк)

2. Муленко А.І. Сучасні тренди розвитку інформаційно-комунікаційної сфери України. *Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. Причорноморські економічні студії*. 2019 . Випуск 48. Частина 2. С. 148-152. *Входить до наукометричних баз реферування та індексування: Index Copernicus International (ICI), Google Scholar (0,41 друк. арк)*

3. Муленко А.І., Стройко Т.В. Стратегічні орієнтири формування конкурентоспроможності інформаційно-телекомунікаційної сфери України. *Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»*. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Електронне наукове фахове видання*. 2021. Випуск 1 (28). С.135-139. *Входить до наукометричних баз реферування та індексування: Index Copernicus International (ICI), Google Scholar (0,40 друк. арк.; особистий внесок: обґрунтування стратегічних орієнтирів формування інформаційно-телекомунікаційної сфери України – 0,32 друк. арк.)*

4. Муленко А.І., Стройко Т.В. Розвиток інформаційних послуг: національний, регіональний та локальний вимір. *Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. Економічний простір. Збірник наукових праць*. 2021. №165. С.87-90. *Входить до наукометричних баз реферування та індексування: Index Copernicus International (ICI), Google Scholar (0,44 друк. арк.; особистий внесок: обґрунтування перспектив розвитку інформаційних послуг на національному та регіональному рівнях – 0,35 друк. арк.)*

Статті в закордонні видання, що включені до наукометричних баз Scopus і Web of Science:

5. Andrii Mulenko, Tetiana Stroiko, Vitali Burkun. Development of Electronic Commerce in Ukraine and in the World. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Volume 6. Number 5. P.216-220. URL: http://www.growingscience.com/ac/Vol6/ac_2020_57.pdf *Входить до наукометричних баз реферування та індексування: Emerging Sources Citation Index (ESCI) by Web of Science, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Research Papers in Economics (RePEc), Index Copernicus, POL-index (PBN), Google Scholar, WorldCat, Crossref, Publons, BASE (0,57 друк. арк., особистий внесок: оцінка сучасного рівня розвитку e-commerce в Україні – 0,23 друк. арк.)*

Матеріали конференцій:

6. Mulenko A.I., Volobuev M.V. Problems and Prospects of Franchising Development in Ukraine. *Актуальні проблеми менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в контексті євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет - конференції, 26 жовтня 2015 р. Миколаїв, 2015. С.62-63. (0,09 друк. арк.; особистий внесок: дослідження розвитку фрайчанзінгу – 0,07 друк. арк.)*

7. Муленко А.І. Необхідність забезпечення ефективної торгівлі сільськогосподарською продукцією на світовому ринку. *Актуальні проблеми менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в контексті євро інтеграційних процесів*: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет - конференції, 26 жовтня 2016 р. Миколаїв, 2016. С.118-120. (0,06 друк. арк.)

8. Муленко А.І., Стройко Т.В. Впровадження мережевої економіки в умовах глобалізації. *Трансформація національної економіки в контексті реалізації євро інтегральної стратегії*: збірник тез доповідей I Міжнародній науково – практичній конференції, 24 травня 2018 р. Миколаїв, 2018. С.72-74. (0,16 друк. арк.; особистий внесок: дослідження різних форм мережевої взаємодії – 0,13 друк. арк.)

9. Mulenko A.I., Stroiko T.V. World Experience of Public Regulations in Information and Telecommunication Sphere. *Digital and Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies: International Scientific Conference*, January 25. 2019. Kielce, Poland. 2019. S.70-72 (0,16 друк. арк.; особистий внесок: дослідження розвитку правового забезпечення функціонування ІТ-сфери в світі – 0,13 друк. арк.)

10. Муленко А.І. Місце України в міжнародних індексах вимірювання інформаційних технологій. *Тенденції розвитку економіки у 2019 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти*: Всеукраїнська науково-практична конференція, 7 грудня 2019 р. Одеса. 2019. С.17-20. (0,20 друк. арк.)

11. Муленко А.І. Мережева економіка: світові тенденції розвитку. *Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 3-4 березня 2020р. Харків – Торунь. 2020. С.74-75 (0,16 друк. арк.)

9. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (у першому розділі 53 найменування, у другому – 47 найменувань і у третьому – 51 найменувань), 4 додатки. Повний обсяг дисертації становить 204 сторінки, з них основний текст 166 – сторінок, анотація – 15 сторінок, список використаних джерел 15 – сторінок, додатки – 8 сторінок. Робота містить 32 таблиці та 25 рисунків на 30 сторінках.

10. Оцінка мови і стилю дисертації. Дисертаційна робота Муленко А.І. написана грамотною українською мовою, має змістовну цілісність, послідовність та завершеність. Стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

11. Ступінь наукової зрілості Муленко А.І.

Під час виконання дисертаційної роботи за час навчання в аспірантурі Муленко А.І. проявив високий рівень наукової підготовки, вміння поставити задачу, обґрунтувати шляхи її вирішення та практичної реалізації. Муленко А.І. володіє сучасними методами експериментальних досліджень, характеризується високою працездатністю, ініціативністю та наполегливістю.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Муленко Андрія Івановича на тему: «Трансформація ІТ – сфери України на засадах мережевої економіки», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, зі спеціальності 051 «Економіка» за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає п.9,10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167 та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕКОМЕНДУВАТИ дисертаційну роботу на тему: «Трансформація ІТ – сфери України на засадах мережевої економіки», подану Муленком Андрієм Івановичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту у разовій спеціалізованій раді за спеціальністю 051 «Економіка»

Рецензенти:

Доктор економічних наук, доцент, декан механіко-математичного факультету Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Олена ГУРІНА

Кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та обліку Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
Наталія ДАНИК

